

passibus anteco et ascendo. Nam, ut ait Tertullianus, lib. *De Trinitate*. « Nisi fuisset Deus, consequenter cum ex Abraham fuisset, ante Abraham esse non posset. » Audi S. Augustinum verba Christi prementem et experimentem, *tract. 43*, in fine: « Antequam Abraham fieret: intellige, fieret ad humanam naturam, sum vero, ad divinam pertinere substantiam. Fieret, quia creatura erat Abraham. Non dixit, antequam Abraham esset, ego sum; sed antequam Abraham fieret, qui nisi per me, non fieret, ego sum. Neque hoc dixit: Antequam Abraham fieret, ego factus sum. In principio enim fecit Deus cælum et terram: nam in principio erat Verbum. Antequam fieret Abraham, ego sum. Agnoscite creatorem, discernite creaturam. Qui loquebatur, semen Abrahæ factus erat, et ut Abraham fieret, ante Abraham esse erat. »

30. TULERUNT ERGO LAPIDES, UT JACERENT IN EUM; — tanquam blasphemum, eo quod se præferret Abraham, et conferret æquaretque Deo eterno. Blasphemus enim jubetur lapidari, *Levit. cap. xxiv*, vers. 16. Liquebat Judæos hosce non fuisse eos qui, vers. 30, dicuntur credidisse in Christum, ut vult Theophylactus, sed alios Christo adversos et incredulos. Apte S. Augustinus: « Quo, ait, curret tanta Judæorum duritia, nisi ad lapides? » Et S. Gregorius, *hom. 18*: « Quem

intelligere non poterant, obruere quærebant. »

JESUS AUTEM ABSCONDIT SE, ET EXIIT DE TEMPIO. — « Abscondit, » non in dieculo aliquo templi; ibi enim eum Judæi sedulo scrutati invenissent, sed « abscondit se » ab oculis eorum, quia vi divina eis se fecit invisibilem, quod et Beati facere possunt: invisibilis ergo per medios hostes ivit illuc, et e templo exit, cedens illorum furori. Ita Leontius, Theophylactus, Euthymius et alii. Audi S. Gregorium, *hom. 18*: « Si potentiam exercere voluisset, eos in suis actibus ligaret, aut eos in penas subite mortis obrueret; sed qui pati venerat, iudicium exercere nolebat. » Et S. Augustinum: « Magis erat commendanda sapientia, quam exercenda potentia. Deserit eos quasi correctionem non suscipientes, non abscondit autem se in angulo templi, quasi timens, aut in domunculam fugiens, aut post murum aut columnam divertens, sed cœlica potestate invisibilem insidiantibus se constituens, per medium illorum exivit, tanquam homo a lapidibus fugit: sed vix illis, a quorum lapideis cordibus Deus fugit! »

Moraliter: Docemur hoc exemplo, ait S. Gregorius, iram superbientium, etiam cum resistere possumus, humiliter declinare. Unde Arabibus veritas, et retrocessit Jesus, et exiit de templo, et transiit per medium eorum occurrens sic.

CAPUT NONUM.

EYNOPSIS CAPITIS.

Christus cæcum natum die sabbati illuminat. Unde, vers. 14, Pharisei Christum quasi sabbati violatorem criminantur; verum cæcus jam videns eum defendit, ideoque, vers. 34, extra Synagogam ejicitur, sed eum recipit, edocetque Christus.

1. Et præteriens Jesus vidit hominem cæcum a nativitate. 2. Et interrogaverunt eum discipuli ejus: Rabbi, quis peccavit, hic, aut parentes ejus, ut cæcus nasceretur? 3. Respondit Jesus: Neque hic peccavit, neque parentes ejus; sed ut manifestetur opera Dei in illo. 4. Me oportet operari opera ejus qui misit me, donec dies est: venit nox, quando nemo potest operari: 5. quamdum sum in mundo, lux sum mundi. 6. Hæc cum dixisset, expulit in terram, et fecit lutum ex sputo, et linivit lutum super oculos ejus, 7. et dixit ei: Vade, lava in natatoria Siloe (quod interpretatur Missus). Abiit ergo, et lavit, et venit videns. 8. Itaque vicini, et qui viderant eum prius, quia mendicus erat, dicebant: Nonne hic est qui sedebat, et mendicabat? Alii dicebant: Quia hic est. 9. Alii autem: Nequaquam, sed similis est ei. Ille vero dicebat: Quia ego sum. 10. Dicebant ergo ei: Quomodo aperti sunt tibi oculi? 11. Respondit: Ille homo qui dicitur Jesus, lutum fecit, et unxit oculos meos, et dixit mihi: Vade ad natatoria Siloe, et lava. Et abiit, et lavi, et video. 12. Et dixerunt ei: Ubi est ille? Ait: Nescio. 13. Adducunt eum ad Phariseos, qui cæcus fuerat. 14. Erat autem sabbatum, quando lutum fecit Jesus, et aperuit oculos ejus. 15. Iterum ergo interrogabant eum Pharisei quomodo vidisset. Ille autem dixit eis: Lutum mihi posuit super oculos, et lavi, et video. 16. Dicebant ergo ex Phariseis quidam: Non est

hic homo a Deo, qui sabbatum non custodit. Alii autem dicebant: Quomodo potest homo peccator hæc signa facere? Et schisma erat inter eos. 17. Dicunt ergo cæco iterum: Tu, quid dicis de illo qui aperuit oculos tuos? Ille autem dixit: Quia propheta est. 18. Non crediderunt ergo Judæi de illo, quia cæcus fuisset et vidisset, donec vocaverunt parentes ejus qui viderat, 19. et interrogaverunt eos, dicentes: Hic est filius vester, quem vos dicitis quia cæcus natus est? Quomodo ergo nunc videt? 20. Responderunt eis parentes ejus, et dixerunt: Scimus quia hic est filius noster, et quia cæcus natus est; 21. quomodo autem nunc videat, nescimus; aut quis ejus aperuit oculos, nos nescimus; ipsum interrogate; etatem habet, ipse de se loquatur. 22. Hæc dixerunt parentes ejus, quoniam timebant Judæos: jam enim conspiraverant Judæi, ut si quis eum confiteretur esse Christum, extra synagogam fieret. 23. Propterea parentes ejus dixerunt: Quia etatem habet, ipsum interrogate. 24. Vocaverunt ergo rursus hominem qui fuerat cæcus, et dixerunt ei: Da gloriam Deo, nos scimus quia hic homo peccator est. 25. Dixit ergo eis ille: Si peccator est, nescio: unum scio, quia cæcus cum essem, modo video. 26. Dixerunt ergo illi: Quid fecit tibi? quomodo aperuit tibi oculos? 27. Respondit eis: Dixi vobis jam, et audistis: quid iterum vultis audire? numquid et vos vultis discipuli ejus fieri? 28. Maledixerunt ergo ei, et dixerunt: Tu discipulus illius sis; nos autem Moysi discipuli sumus. 29. Nos scimus quia Moysi locutus est Deus; hunc autem nescimus unde sit. 30. Respondit ille homo, et dixit eis: In hoc enim mirabile est, quia vos nescitis unde sit, et aperuit meos oculos; 31. scimus autem quia peccatores Deus non audit; sed si quis Dei cultor est, et voluntatem ejus facit, hunc exaudit. 32. A sæculo non est auditum, quia quis aperuit oculos cæci nati. 33. Nisi esset hic a Deo, non poterat facere quidquam. 34. Responderunt, et dixerunt ei: In peccatis natus es totus, et tu doces nos? Et ejecerunt eum foras. 35. Audivit Jesus quia ejecerunt eum foras; et cum invenisset eum, dixit ei: Tu credis in Filium Dei? 36. Respondit ille, et dixit: Quis est, Domine, ut credam in eum? 37. Et dixit ei Jesus: Et vidisti eum, et qui loquitur tecum, ipse est. 38. At ille ait: Credo, Domine. Et proci-dens adoravit eum. 39. Et dixit Jesus: In iudicium ego in hunc mundum veni; ut qui non vident videant, et qui vident cæci fiant. 40. Et audierunt quidam ex Phariseis, qui cum ipso erant, et dixerunt ei: Numquid et nos cæci sumus? 41. Dixit eis Jesus: Si cæci essetis, non haberetis peccatum; nunc vero dicitis: Quia videmus. Peccatum vestrum manet.

1. ET PRÆTERIENS JESUS VIDIT HOMINEM CÆCUM A NATIVITATE. — Arabicus, *cæcum natum*. « Præteriens, » id est transiens per medios suos hostes turbamque populi. Unde hæc vox significat cæci curacionem statim (licet id alii negent) ab egressu Christi e templo configisse; cum scilicet invisibiliter abeuntem secuti discipuli, mox ubi oculos hostium effugerat, rursus visibilem factum, agnitumque consecuti sunt. Causam dat S. Chrysostomus. « Exiens e templo, » inquit, curavit cæcum, sui absentia furorem mitigans, et per signi operationem eorum duritiam molliens.

Veni, — hoc est benignis fixisque in eum oculis intuitus, tanquam ejus misertus eumque visui redditurus. Unde hic Christi intuitus dedit occasionem discipulis querendi causam cæcitatibus ejusdem. Ita S. Chrysostomus. Ipse, inquit, vidit cæcum, non cæcus ad eum accessit. Respexit vero ita attente, ut discipuli interrogarent id

quod sequitur. Mystice, infideles et peccatores cæci sunt: quare Christum videre et querere nequeant, sed necesse est ut Christus eos prior aspiciat oculisque gratiæ suæ complexus illuminet.

CÆCUM A NATIVITATE, — ut ostendatur cæcitas fuisse naturalis et incurabilis; nam cæci per casum facti, ut per humores oculum obducetes, vel per pelliculam oculo obnatam, illis discussis, et hac acu ducta, naturaliter a medicis et chirurgis curantur: quod vero cæcus a nativitate curetur, « non artis est, sed potestatis, » ait S. Ambrosius. Donavit enim Dominus sanitatem, non medicinam exercuit. Eos enim sanavit Dominus, quos nemo curaret. »

Porro, cæcus hic vocabatur Cedonius, sive Cedonius, qui qualis quantusque per Christum evaserit, dicam vers. 38.

Mystice: cæcus a nativitate est genus huma-

num, Adæ peccato originali occæcatur, ait S. Augustinus et Beda, quod Jesus præteriens viam mortalitatis nostræ, ait Glossa, miserens vidit et illuminavit. Nam, ut ait S. Augustinus, contigit cæcitas in primo homine per peccatum; de quo omnes originem duximus: cæcum ergo humanum genus est a nativitate. Et Beda: Christi iter, ait, est de oculis in terram descensus; vidit autem cæcum, cum misericorditer respexit humanum genus.

Rursum, hic cæcus natus notat Gentiles in cæca infidelitate et idololatria natos et educatos, ad quos Christus expulsus de cordibus Judeorum, transivit, ait Beda, eosque luce fidei et Evangelii sui illuminavit, idque in hac cæci illuminatione, quasi in typo designare et præfigurare voluit Christus, inquit S. Cyrillus, Rupertus et Beda.

2. ET INTERROGAVERUNT EUM DISCIPULI EJUS: RABBI, QUIS NASCERETUR, HIC, AUT PARENTES EJUS, UT CÆCUS NASCERETUR? — Interrogatio hæc processit ex rudis vulgi opinione, qua censent morbos esse penas peccatorum, et, ut ait S. Ambrosius, « debilitates corporum referunt ad merita delictorum. » Interrogant ergo, an hujus cæcitas causa sit culpa cæci, vel parentum? Qua in re errant. Etsi enim id sæpe fiat, at non semper: Job enim innocens a Deo morbis multis afflictus fuit, ad probandum et augendam ejus patientiam, sequit ac Tobias alique multi, idque hic vers. seq. docet Christus. Unde S. Chrysostomus et Theophylactus aiunt hanc interrogationem esse impertinentem et absurdam.

Alii putant discipulos ad hoc interrogandum fuisse commotos, ex illo Christi ad paralyticum dicto, cap. v, 14: « Ecce sanus factus es, jam noli peccare, ne deterius aliquid tibi contingat. »

Hic. — Quia propriæ cæcitas, utpote pœnæ, videtur causa esse culpa propria, non aliena. Et vere peccatum originale est causa omnium peccatorum et malorum, quæ nobis in hac vita accidunt, ac nominatim morborum, qui infantibus obvenerint, ut docet S. Augustinus, lib. III *Contra Julianum*, cap. iv, sed tamen ipsum non fuit causa propria, cur hic præ aliis infantibus cæcus nasceretur. Unde S. Augustinus ait: Non quidem hic aut sine peccato originali natus erat, aut vivendo nihil addiderat: habebat ergo peccatum ipse, et parentes ejus; sed non ipso peccato factum est, ut cæcus nasceretur.

Porro, S. Cyrillus putat discipulos fuisse imbutos errore Pythagoræ et Platonis, qui censebant animas ante corpora existisse, et ob peccata sua in corpora fuisse detrusus, quod postea sensit Origenes. Leontius vero putat discipulos loqui de peccato cæci, non ante nativitatem præterito, sed post eam futuro; quasi illud futurum prævidens Deus punierit prævia cæcitate. Verum sive hic, sive quis alius fuerit discipulorum sensus (quem difficile est conjectare), certum est eos

errasse: nec enim animæ fuerunt ante corpus, nec Deus punit peccata futura, sed præterita.

AUT PARENTES EJUS. — Solent enim Deus sæpe parentes ob sua peccata punire in filiis; hi enim sunt partus et membra parentum. Unde ob parentum libidines aliasque iniquitates, proles sæpe nascuntur debiles, infirmæ, cæcæ, mancæ, deformes, monströse, aut cito moriuntur, uti mortuus est infans Davidis ex adulterio genitus, II *Regum* XII, 14. Hoc est quod Dens sanxit, *Exodi* XX, 5: « Ego sum Deus zelotes, visitans iniquitatem patrum in filiis in tertiam et quartam generationem. »

3. RESPONDIT JESUS: NEQUE HIC PECCAVIT, NEQUE PARENTES EJUS; SED UT MANIFESTENTUR OPERA DEI IN ILLO. — Christus non negat cæcum et parentes ejus peccasse peccato originali alisque actualibus illud consequentibus; sed negat eum ad hæc peccata, præ aliis, qui eadem et majora commiserant, cæcitate damnatum. Ita S. Augustinus, Chrysostomus, Leontius, Beda; Theophylactus, Euthymius; frustra ergo Pelagiani hoc loco abutuntur, ut peccatum originale negent et tollant.

Causa igitur cur Dens huic cæco cæcitate immiserit, fuit, « ut opera Dei, » id est miraculosa Dei virtus et operatio in eo per Christum curando eluceret, ut per hoc Christus cognosceretur a Deo missus, esseque verus Messias. Ita Patres jam citati. Mysticam causam dat Glossa, scilicet ut cæcum illuminando, inquit, et per eum, quid in cæcitate generis humani facturus significando, Filius Dei manifestetur, *q. d.* Ideo Christus cæcum illuminavit in carne, ut significaret se simili modo homines illuminaturum in mente per suam gratiam et doctrinam Evangelii. Hinc et cæcus hic non solum carne, sed et mente a Christo illuminatus est, ut patebit vers. ult. Quocirca, dum cæcus natus fuit, non injusta passus est, sed beneficium accepit per cæcitate, ait S. Chrysostomus, per hanc enim interioribus respexit oculos, et quidem eum, qui ex non ente eum deduxit ad esse, atque clarius ab eo, tam sensus quam mentis lumen accepit.

4. NE OPORRET OPERARI OPERA EJUS QUI JESUS EST, DNE, QUOD NUNC EST: VENIT NOX, QUANDO NEMO POTEST OPERARI. — S. Chrysostomus, Theophylactus, Euthymius, Leontius et Rupertus per diem accipiunt presens sæculum usque ad finem mundi, per noctem vero sæculum futurum. Verum hic dies ad operandum statutus est omnibus hominibus: Christus vero diem hunc sibi appropriat suæque operationi attribuit; quare melius et præsertim S. Augustinus, Beda, Cyrillus, per diem accipiunt tempus vite Christi, quo corporaliter presens erat mundo; noctem vero vocat mortem et tempus absentis sue. Ergo venit nox, hoc est instat mihi mors, post quam nec ego, nec quis alius operari potest. Sensus est, *q. d.* Sicut homines noctu ob tenebras operari non

possunt, ita ego post mortem nil operabor eorum qua nunc pro salute et redemptione hominum operor. Sic cap. VIII, 36, dixit: « Abraham exultavit ut videret diem meum, » id est diem meæ nativitatis et vite inter homines. Dicit hoc Christus, ut sernat viam ad cæci illuminationem, *q. d.* Ego missus sum in mundum, ut assidue operer ea que sunt salutis hominum, v. g., ut cæcos illuminem: en hic cæcus se offert; ular ergo occasione, et eum illumino.

Symbolice Interlinearis: Nox, inquit, est persecutio Apostolorum, et maxime persecutio Antichristi.

Tropologice: cuique homini tempus vite est dies ad operandum et merendum gloriam sempiternam; nox vero est mors ejusdem. Quare qui sapit, sequatur consilium Sapientis: « Quodcumque facere potest manus tua, instanter operare, quia nec opus, nec ratio, nec sapientia, nec scientia erunt apud inferos, quo tu properas, » *Eccles.* cap. IX, 10. Vid. ibi dicta. Unde S. Augustinus hic: Nox, inquit, est de qua dicitur: Projicite eum in tenebras exteriores: ibi ergo erit nox, ubi nemo potest operari, sed recipere quod operatus est: dum vivis, operare, ne nocte illa preveniare. Sic et Philosophi ac Poete vitam vocerunt diem, mortem vero noctem. Unde Pythagoras aiebat vitam hominum similem esse diei solenni, ad quem multi conveniunt, alii certantur, alii negotiatur, nonnulli sectantur. *Ituri.* Ita refert Laertius, lib. VIII, cap. I. Et Epicharmus, cum audisset disputantes de vivendi spatio, dum quidam tres, quidam quatuor, alii plures sibi tribuerent annos adhuc vivendos, dixit: « Quid mutuo contenditis et litigatis de paucis diebus? omnes enim qui convenimus, quodam fato propinqui sumus morti. Ita Elianus, lib. II *De varia histor.* Anonymus alter regnat, qualis esset hominis vita? cum parumper se ostendisset, mox se abscondit, significans brevem et diarinam, imo momentaneam esse hominis vitam. Thales aiebat nihil interesse inter vitam et mortem. Cuidam vero obstrepenti: Cur tu ergo non moreris? Respondit: Ob hoc ipsum, qua nihil interest; potius enim habetur id quod accersitur. Ita Laertius, lib. I, cap. I. Musonius interrogatus, a quis optime extremum diem clauderet? » respondit: « Qui semper postremum vite diem sibi instare proposuerit. » Ita Maximus, *serm.* 36. Secundus Philosophus interrogatus ab Adriano Imperatore, « quid esset mors? » respondit: « Eternus somnus, dissolutio corporum, dividium pavor, pauperum desiderium, inevitabilis eventus, incerta peregrinatio, latro hominis, somni pater, fuga vite, vivorum discessio, solutio omnium. » Ita Laertius. Hinc illud:

« In eternam clauduntur lumina noctem, » id est mortem. Et: « Omnes una manet nox: Omnibus una nox dormienda; » sed ab hac nocte evigilabimus in resurrectione.

Quocirca Messodanus vir sanctissimus, jam senex, cum ab amico in crastinum voceretur ad convivium: « Cur me vocas in crastinum, inquit, qui a multis annis crastinum non habui, sed mortis adventum in singulis diebus expectavi; » uti cuique fidei et Religioso faciendum esse monuit S. Antonius apud S. Athanasium, et Barlaam apud Damascenum, in *Historia*. Quocirca sapienter S. Hieronymus: « Facile, inquit, contemnit omnia, qui semper se cogitat moriturum, » qui quemlibet diem auguratur sibi fore ultimum; nam,

Stat sua cuique dies, breve et irreparabile tempus
Omnibus est vite.

ait Virgilius, lib. X *Æneid.*

5. QUANDIU SUM IN MUNDO, LUX SUM MUNDI. — *q. d.* Lucis autem est illuminare; ergo hunc cæcum illumino, ut me mundi lucem et solem esse ostendam. Vide dicta cap. I, vers. 9, et cap. VIII, vers. 12.

6. HÆC CUM DIXISSET, EXSPUIT IN TERRAM, ET FECIT (SYRUS, *pinsuit*) LUTUM EX SPUTO, ET LANXIT LUTUM SUPER OCVLOS EJUS. — Christus cæcum illuminavit per lutum, quod natura sua magis oculos obturat et occæcat, ut ostenderet se non naturaliter, sed supernaturaliter, puta per id quod plane morbo erat contrarium, ipsum curare. Symbolica causa fuit, ait S. Chrysostomus, ut significaret se esse cum Deum qui initio mundi hominem quasi figuræ et luto formarat, *Genes.* I, ac proinde suum jam esse; hominem a se formatum, sed cæcitate deformatum, illuminando refingere et reformare; atque consequenter se pariter esse Dominum omnium, etiam sabbati, ut eo operari, et cæcum curare possit, quidquid obstrepant Pharisei. Ita Cyrillus, Leontius, Theophylactus. Unde Glossa interlinearis: Ecce collyrium, ait, quo angitur genus humanum, scilicet cogitatio sue villitatis, quod ex luto factum sit, ut per eam superbia, quæ illud excæcavit, curetur, juxta illud: « Memento homo quia pulvis es, et in pulverem reverteris. »

Saliva sua Christus usus est, ait Cyrillus, *primo*, ut ostenderet carnem suam quoque salutiferam esse, et vim medendi supernaturaliter habere. *Secundo*, quia saliva providentiæ, ac consequenter visus recuperandi, erat symbolum saliva enim ex cerebro (ubi est sedes iudicii et prudentiæ) descendente, ciborum saporis dijudicamus. Unde et saliva a sale dicitur, quod fere salis saporem habet: sal autem symbolum est sapientiæ. Aut saliva dicitur quasi saliva, quod instar salivæ multos morbos sanat et salvet, nisi docet Galenus et Pinus, lib. XXII, cap. xxv, et lib. XXVIII, iv. Hominum saliva jejuna, ait, contra arpentis presidio est, etc. Idem, lib. XXVIII, iv, ait Ippitudines oculorum quotidiana jejuna salivæ inundatione sanari, multaque alia salivæ commoda afert, sed que sortilegia et magica

unt. Tertio, spūto usus est, ait Chrysostomus, ni nihil ascriberetur fonti Siloe, sed virtuti oris eius, ex quo spūtum manabat; suo enim ore habens cecitatem abegit. Quartam causam dat idem Chrysostomus, ut miraculum hoc apud omnes foret magis testatum et celebre; ac quintam, ut fidem et obedientiam cæci probaret. Audi Chrysostomum: « Quare cum mittit ad Siloe? ut omnes viderent euntem, et lutum super oculos habentem. Non autem erat timendum, ne Siloe curatio ascriberetur; multi enim laverant ibi, et curati non fuerant. Adde, quod fides cæci denonstrata est, qui non contradixit, nec apud se ita cogitavit: Lutum magis exerceat, sepe lavi in Siloe, et nihil adjutus sum, si virtutem Christus haberet, presens curasset; sed simpliciter obedivit. » Verba S. Chrysostomi æque ac S. Augustini quia fusiora sunt, in pauca contraxi, ne lectorem prolixiore citatione morer et fatigem.

Allegorice S. Augustinus: Christus fecit lutum de saliva, inquit, quia Verbum caro factum est: unxit oculos cæci, sed nondum ille videbat; quando enim unxit, forte catechumenum fecit. Mittit ad piscinam Siloe; baptizatus enim in Christo illuminatur. Et Glossa: Saliva, ait, est sapientia, quæ ex ore Altissimi prodiit; terra est caro Christi: ungere oculos est catechumenum facere. Qui credit Verbum carnem factum, mittitur ut lavet, id est baptizetur, in Siloe, id est in misso, hoc est in Christo: baptizatus autem lumen mentis recipit per fidem, gratiam et charitatem, quæ illi a Deo in baptismo infunduntur.

7. ET DIXIT EI: VADE, ET LAVA IN NATATORIA (piscina, in qua natant pisces; Syrus, in baptisterio) SIlOE, QUOD INTERPRETATUR MISSUS. — Arabicus, vade et lavare in fonte Siloe, cuius interpretatio est missus.

Nota primo: Siloe fons est ad radices montis Sion, qui non jugiter, sed incertis horis diebusque, inquit S. Hieronymus, ebullit cum sonitu, inde silet, id est abscondit se sub terra, et per canales in piscinam Siloe deferitur, unde per tubos cum silentio et suaviter derivatur in hortos regios, eosque rigat. Audi S. Hieronymum, in cap. viii Isaiæ: « Siloam autem fontem esse ad radices montis Sion, qui non jugibus aquis, sed incertis horis diei ebulliat, et per terrarum conlæva, ad antra saxi durissimi cum magno sonitu veniat, dubitare non possumus, nos presertim qui in hac habitamus provincia. » Hæc Hieronymus. Quomodo vero fons ille primum eruperit precibus Isaiæ, et unde nomen accepit, Epiphanius his verbis ejusmodi recenset historiam: « Fontem quippe Deus Siloam causa Prophetæ effect: quoniam priusquam moreretur, pusillum peccatus est uti undam illinc erumpere dignaretur, et confestim dimisit illi coelitus aquam viventem; unde sortitus est ejus ille appellationem

Siloam: quod si quis interpretetur, sonat demissum. Sub Ezechia quoque rege, antequam stagnum piscinasque fabricasset, precibus Isaiæ effectum, ut exigua lymphæ scaturiret; quod populus in obsidione hostium teneretur, ne ipsa periret undis destituta civitas. Milites igitur perscrutabantur undique, ubinam sedare sitim darentur, ignorabant enim. Urbe quippe jam potit obsidebant Siloam: quando eumque itaque indigentes Judæi aquatum venerant, scaturiebant eis unda, et aquabant: exterarum vero nationum homines reperire nesciebant, latex namque aufugebat. Eoque usque ad hodiernum diem eructatur clanculum, quo significetur mysterium. »

Hæc omnia S. Epiphanius, lib. De Vita Prophetæ, cap. vii, in Isaiæ. Quoecira Baronius, tomo I, anno Christi 33, cap. xxvi: Huic fonti Siloe, inquit, similis videtur fons ille sive fluvius, item in Palæstina, Sabbaticus dictus, eo quod die sabbati tantum fluat, cæteris diebus alveo sicco appareat, uti narrat et certo asseverat Josephus, lib. VII Belli Judaici, cap. xiv. Sic enim fons Siloe interruptis diebus ebulliens et fluens, maxime die sabbati, qui apud Hebræos erat sollemnis et sacer, fluxisse videtur. Quare hæc de causa Christus cæcum hunc ad oculos in Siloe lavandos, die sabbati pariter misisse videtur. Ita S. Irenæus, lib. IV, cap. xix: « Siloa, inquit, sepe sabbatis curavit, et propter hoc assidebant ei multi die sabbatorum. »

Nota secundo: Ex hoc fonte Siloe, cum interruptis vicibus emanet, atque in Palæstina, utpote calida regione, sit aquarum penuria, derivatur aqua fluens silentio et sine strepitu, ut habet Isaias, viii, 6, in xap. xlviii, id est natatorium, sive piscinam, ut vertit Noster, cap. v, 2, et inde in hortos aqua deducebatur, ideoque fons hic ab emissis hoc modo et derivatis aquis dictus est Siloe; et magis proprie Chald. schiltucha, id est missus, emissus, dimissus, a radice šlt schiltuch, id est misit, emisit, dimisit.

Queres, cur Christus cæcum illuminaturus miserit eum ad fontem vel piscinam Siloe? Respondeo, quia Siloe erat typus Christi: Primo, quia Christus a Patre missus erat in mundum, ad eum lue et doctrina divina illuminandum, cuius virtute cæcus hic illuminabatur, non autem aquarum Siloe vi aut effluat, ait S. Chrysostomus et Irenæus, lib. IV, cap. xix.

Secundo, sicut aquæ Siloe vadunt cum silentio, ablationis et illuminationis. Fons enim est quasi cæcus et lux terra, et flumina sunt quasi limpida agrorum lumina. Unde Hebr. šlt ain tam oculum quam fontem significat. Sicut enim oculum est quasi lux totius corporis, sic fons est quasi lux terre, et sicut ex oculo manant lacrymæ, sic ex fonte aquæ. Hinc et Hebr. šlt ain tam flumen quam lumen significat, et šlt ain tam šlt ain, tam confluere quam illuminare denotat: quin et Cicero ac Quintilianus lumina ingenii,

aquas in gaudio de fontibus salvaloris, et illud Zachar. xiii, 1: « In die illa crit fons patens domui David, et habitantibus Jerusalem, in ablutionem peccatoris et menstruæ. » Vide ibi dicta. Fons enim est Christus. Hinc, si credimus S. Epiphanium, fons Siloe auctor fuit Isaias, qui suo tam nomine, quam prophetica vita et martyrio expressus fuit typus Jesu Christi. Hinc et Isaias juxta Siloe fuit sepultus. Vide tabulam urbis Hierosolymæ apud Adrichomium.

Quarto, quia juxta aquas Siloe, sive Geon (utroque enim nomine fons hic vocabatur), Salomon unctus est in regem, III Reg. 1, 43. Hinc aquæ Siloe significant regiam stirpem et sceptrum Davidis et Salomonis. Eo ergo misit Christus cæcum, ibique eum illumavit, ut inueneret se esse filium Davidis et Salomonis, hoc est, se esse Messiam.

Quinto, quia Messias nomen erat Siloach, quod Latini et Græci pronuntiant Siloe, id est missus, vel mittendus, scilicet legatus a Deo, juxta illud Genes. xlii, 10: « Non adierit sceptrum de Juda, et dux de femore ejus, donec veniat qui mittendus est; » Hebr. donec veniat Siloach: pro quo corrupte jam legitur Siloh littera š cheth in vicinam š he conversa et corrupta; Chald. donec veniat Messias. Misit ergo Christus cæcum ad Siloe, ut retroiret Judæis oraculum Jacobi patriarchæ de Messia, q. d. Ego qui in Siloe curo cæcum, sum Siloach sive Siloe, id est Messias, missus et legatus a Deo Patre, quem hoc nomine Siloe venturum prædixit Jacob, ante 1300 annos. Atque hæc de causa Christus passim hic disputans contra Pharisæos, se vocat Siloach, id est missum et legatum Patris, sive eum quem misit Pater, hoc est Messiam, cuius nomen ex officio erat Siloach. Proprium enim Christi officium fuit agere legatum Dei apud homines: quare proprium officii et dignitatis ejus nomen fuit Siloach, id est missus.

Sexto, Siloe erat typus baptismi Christi, quo spiritualiter illuminamur: unde et baptismus græce vocatur šlt , id est illuminatio. Hebr. vi, 4: ita Rupertus, Beda, Jansenius, Maldonatus et Ambrosius, episcopi, 73, et S. Augustinus, hom. 43, infer. 50. Unde S. Irenæus, lib. V, cap. xv, censet cæcum hunc non tantum corpore, sed et mente fuisse illuminatum in Siloe, uti fit in baptismo.

Denique, magna est affinitas fontis et lucis, ablationis et illuminationis. Fons enim est quasi cæcus et lux terra, et flumina sunt quasi limpida agrorum lumina. Unde Hebr. šlt ain tam oculum quam fontem significat. Sicut enim oculum est quasi lux totius corporis, sic fons est quasi lux terre, et sicut ex oculo manant lacrymæ, sic ex fonte aquæ. Hinc et Hebr. šlt ain tam flumen quam lumen significat, et šlt ain tam šlt ain, tam confluere quam illuminare denotat: quin et Cicero ac Quintilianus lumina ingenii,

animi, orationis, virtutis, vocant flumina. In Psaltes lumen gloriæ vocat fontem sive flumen vite: « Quoniam, inquit, apud te fons vite, et in lumine tuo videbimus lumen, » Ps. xxxv, 10. Quoecira Christus hic lucem jungit fonti. Cum enim dixisset: « Ego sum lux mundi, » illuc misit cæcum ad fontem Siloe; ut ibi lumen oculorum reciperet. Aquæ enim crassos et viscosos humores oculorum abluit et abstergit, itaque eos illuminant. Unde medici suadent manæ aqua fontana abluere oculos, ad acendum eorum visum.

Porro Bartholomæus Salginæus, lib. X Itinerarii Hierosol., cap. 1, et ex eo Adrichomius, in Siloe, pag. 471, num. 200: « Siloe, inquit, fons, cui piscina sive natatoria Siloe, quæ et piscina inferior nuncupatur, conjuncta est, in occidentali latere vallæ Josaphat, et radice montis Sion scaturit. Aqua ejus clara, dulcis et uberrima, cum silentio placideque fluit in torrentem Cedron. » Et paulo post: « Fontis hujus aqua hodie adhuc ipsi ejus Saracenis in pretio est. Nam cum corpora naturaliter instar hircorum fœtant, in hoc fonte se et pueros suos lavant, eaque lotione fetorem suum mitigant. Quin et team Turcæ magni faciunt, quod ejus usum oculorum visui conferre experiantur. » Nimium sicut Christus baptizatus in Jordane, suo contactu aquas sanctificavit, itaque vis peccata abluendi in baptismo indidit; sic et per aquas Siloe illuminans cæcum, aliquam similem alios illuminandi vim ejusdem communicasse videtur, ut, cum omnes aquæ fontaneæ oculos clarificent, præ cæteris tamen id faciunt aquæ Siloe. Quoecira S. Helena, mater Constantini Imperatoris, ad fontem Siloe magnificæ et mirificæ construxit opera, ait Nicephorus, lib. VIII, cap. xxx. Audi S. Chrysostomum hic: Significat, ait, quod in Siloe erat virtus Christi, quæ cæcum curavit. Sicut enim Apostolus dixit Christum esse portam spiritalem, ita et Christus erat Siloe spiritalis. Sic et Cyrillus, ac S. Basilus, in Isaiæ viii, 6, et Eusebius, lib. VII Demonstr., cap. II.

Quod interpretatur missus, — quia fons hic erat typus Messie, cuius nomen erat Siloach, id est missus vel mittendus a Deo, uti jam dixi. Nam, ut ait S. Augustinus: « Nisi ille fuisset missus, nemo nostrum esset ab iniquitate dimissus. »

Abit ergo, et lavit, et venit vivens, — virtute non aquarum Siloe, sed Christi, aquas hinc quasi instrumento utentis ad cæci illuminationem, sicut utitur aquis baptismi ad mentis purificationem et illuminationem. In Siloe, inquit, Chrysostomus erat virtus Christi, quæ cæcum curavit. Meruit hoc non de condigno, sed de congruo credit fides et obedientia, qua crediti se, lutum oculis suis a Christo impositum abluendo aquas Siloe, visum recuperaturum: nisi enim hoc credidisset, lutum super oculos non gustasset, cum frisione intentum, nec ad Siloe ivisset, oculus lutum ab oculis abstersisset. Minus vero ergo

Glossa hic ait: « Quomodo iste sine fide sanatus est, cum nemo legatur a Christo sanatus exte-
rius sine sanatione interiori? hoc de illis dicitur,
propter peccata infirmabantur; at iste propter
Dei gloriam languabat: » nam, ut ostendit,
magna fuit caecae hujus fides et obedientia, ac per
eam pariter justificatus est, ut audierimus in fine
capituli. Sic Elisaeus pro aquas Jordanis Naaman
lyrum purgavit a lepra, IV Reg. v. Item per sal
in aquas amaras et salsas injectum eas dulcora-
vit, IV Reg. ii, 20. Causas varias, cur in Siloe
illuminatus sit, dedi paulo ante. Hinc S. Augusti-
nus: Dies, inquit, erat Christus, qui inter lucem
et tenebras divisit, cum caeco caecitatem depulit,
eique visum restituit.

8. ITAQUE VICINI, ET QUI VIDERANT EUM PRUUS,
QUIA MENDICUS ERAT, DICERANT: NONNE HIC EST,
QUI SEDERAT, ET MENDICABAT? ALII DICERANT:
QUIA HIC EST. 9. ALII AUTEM: NEQUAquam, SED
SIMILIS EST EI. ILLE VERO DICERAT: QUIA EGO SUM.
— Magnitudo facti, ait Chrysostomus, incredulitate
inducebat; et aperti oculi vultum caeci
mutaverant, ait S. Augustinus, ut eum intuentes
dubitarent an videns hic esset prior ille caecus;
sed diligenter insipientes per longam viam eun-
tem, agnovissent eundem esse, nec id negari
posse. Ita Chrysostomus.

MENIPICES. — Mirabilis Dei clementia, ait Chry-
sostomus, eos qui mendicabant, cum multa de-
votione curabat, ignobiles etiam sua dignos du-
cens providentia; pro salute enim omnium venerat.
Sic hodie ad B. Virginem Lauretanam et
Sichensem, plerique pauperes et tenuis fortunae
miracula et beneficia per B. Virginem impetrant:
tum quia ipsi majores sunt in necessitate et ege-
state, quam divites; tum quia magis innocentes
sunt vite, tum quia majorem pro se ferunt fidem
et devotionem, tum quia Deus eorum, utpote
Jerehietorum, peculiarem gerit curam, juxta
illud: « Tibi derelictus est pauper, orphano tu
eris adiutor. » Unde S. Jacobus, cap. ii, vers. 3:
« Nonne, ait, Deus elegit pauperes in hoc mundo,
divites in fide? » Et Christus: « Pauperes evan-
gelizantur, » Matth. cap. xi. Assecla Christi ergo
pauperes non spernat, sed exemplo Christi ambi-
at.

10. DICERANT ERGO EI: QUOMODO APERTI SUNT TIBI
OCULI? 11. RESPONDIT: ILLE HOMO, QUI DICITUR
JESUS, LUTUM FECIT, ET UNXIT OCULOS MEOS, ET
DIXIT MIHI: VADE AD NATATORIA SILOE, ET LAVA.
ET ABSI, ET LAVI, ET VIDEO. — « Ille homo, » quia
nondum sciebat Jesum esse Deum, ait Euthymius
et Theophylactus.

QUI DICITUR JESUS. — Nomen Jesu caecus didi-
cerat, vel ex communi fama, vel interrogando
a circumstantibus. Quod Jesum non vocet Rabbi
vel Dominum, partim simplicitati et candori ejus,
partim veracitati ascribendum: ne quid enim
suae de Christo ascriptioni dare videretur, nude
veritatem aperit, eumque Jesum duntaxat nomi-

nat: forte etiam id facit, ne Judaeis Christo in-
fensos magis contra eum conciliaret.

AD NATATORIA, — scilicet stagna in plurali. Ita
Romani; alii legunt, *ad natatorium*, scilicet pisci-
cinam. Idem ergo est sensus.

12. ET DIXERUNT EI: UBI EST ILLI? AIT: NESCIO.
— Jesus enim justificans laudem se subduxerat. Re-
cedebat Christus ubi curasset, ait Chrysostomus:
non enim querebat gloriam, nec se ostentare.

13. ADDUCUNT EUM AD PHARISAEOS QUI CAECUS
FUERAT. ERAT AUTEM SABBATUM, QUANDO LUTUM
FECIT JESUS, ET APERUIT OCULOS EJUS. — « Ad
Pharisaeos, » ut illi quasi Rabbini et principes
rem examinent. Consilio Dei id factum est, ut
miraculum fieret testatissimum et celeberrimum,
ipsique Pharisaei illud negare non possent. Unde
S. Augustinus: « Caecus, inquit, confitebatur,
et cor imploratum frangebatur. » Adducunt ergo
caecum ad Pharisaeos, quasi ad iudices, ideoque
in domo judicii congregatos, ait Theodorus Hera-
cleensis in *Catena*. Haec autem domus videtur
fuisse synagoga, juxta templum: agebatur enim
hic questio religionis et fidei, ut scilicet Pharisaei,
quasi doctores et iudices, examinent hoc mira-
culum, et ex eo judicarent an ejus patratore esset
Propheta et Messias, an non.

ERAT AUTEM SABBATUM. — Hoc addit, ait Chry-
sostomus, demonstrans illorum malam mentem;
querebant enim occasionem contra Jesum, et
volebant miraculo detrudere per apparentem legis
praevaricationem. Nam revera facere lutum, ut illo
caecum illumines, in sabbato, uti fecit Christus,
sabbati non est praevaricatio, sed sanctificatio.

17. DICUNT ERGO CAECO ITERUM: TU, QUID DICIS DE
ILLO, QUI APERUIT OCULOS TUOS? ILLE AUTEM
DIXIT: QUIA PROPHETA EST. — « Propheta, » id est
vir sanctus, eximius, thaumaturgus et divinus.
Sic Gen. xx, 7, Abraham vocatur Propheta, id
est vir sanctus et eximius. Vide dicta I Cor. xiv,
initio capituli, et *Eccli.* xviii, 12, ubi varias no-
minis Prophetae significationes recensuit. Adhuc
inunctus, ait S. Augustinus, in corde nondum
Filium Dei confitebatur, non tamen mentiebatur;
ipse enim Dominus de se ait: « Non est propheta
sine honore, nisi in patria sua. »

TU, QUID DICIS DE ILLO? — Iterum iterumque in-
terrogabant caecum, ex acerbo odio et invidia in
Christum, tum ut caecum in eandem cum Christo
culpam et calumniam involvant; tum ut ex ore
ejus aliquid eliciant, quod sibi contradicere, itaque
eum mendacii arguant; sed Deus invidios et astu-
tos comprehendit in sua astutia, dum efficit ut
per hoc crebrum examen, magis constans ead
confessio, indeque Christi miraculum et gloria
elucesceret. Ita Leontius et alii. Sapienter S. Chry-
sostomus: Haec, ait, est veritatis natura, ut per
que putatur insidias pati, fortior fiat, quod et
nunc accidit: parentes in medium duocuntur,
qui maxime suum filium cognoscebant, qui illi
dicta confirmant.

18. NON CREDIDERUNT ERGO JUDAEI DE ILLO, QUIA
CAECUS FUISSET ET VIDISSET, DONEC VOCASSENT
PARENTES EJUS QUI VIDERAT: 19. ET INTERROGA-
VERUNT EOS, DICENTES: HIC EST FILIUS VESTER,
QUEM VOS DICITIS, QUIA CAECUS NATUS EST? QUO-
MODO ERGO NUNC VIDET?

20. RESPONDERUNT EIS PARENTES EJUS, ET DIXE-
RUNT: SCIVIS QUIA HIC EST FILIUS NOSTER, ET QUIA

21. CAECUS NATUS EST: 21. QUOMODO AUTEM NUNC
VIDEAT, NESCIMUS: AUT QUIS EJUS APERUIT OCULOS,
IPSE DE SE LOQUITUR. — Pharisaei caeci responso
confusi, convertunt se ad ejus parentes ex majori
livore et rabie, ut ex eorum ore eliciant quippiam
quo vel caecum, vel Christum redarguant; scilicet
vel caecum hunc non fuisse natum caecum, vel
non fuisse plane caecum, sed lusciosum, vel per
artem magicam, ut ait Chrysostomus, non per
miraculum a Christo fuisse illuminatum. Quere-
bant, ait S. Augustinus, quomodo hominem cal-
lumniantur, ut eum de synagoga egerent, uti
paulo post fecerunt. Aut falsum esse quod filius
vester nunc videat, aut quod antea caecus fuit;
constat autem eum videre: falsum ergo est quod
dicit, se caecum fuisse. Parentes autem caute re-
spondent: Scire se filium hunc esse suum, ac ca-
ecum esse natum, sed a quo et quomodo sit illu-
minatus, nescire. Prudenter, ut nec veritatem
negent, nec periculum excommunicationis incur-
rant: sed timide; unde aiunt: « Aetatem habet; »
q. d., ait Augustinus: Juste cogemur loqui pro
infante, quia ipse pro se loqui non posset; at hic
est vir qui pro se loqui potest; ergo « ipsum in-
terrogate. »

22. HEC DIXERUNT PARENTES EJUS, QUONIAM TI-
MEBANT JUDAEOS: JAM ENIM CONSPIRAVERANT JUDAEI,
UT, SI QUIS EUM CONFETERETUR ESSE CHRISTUM,
ULTRA SYNAGOGAM FIERET.

23. PROPTEREA PARENTES EJUS DIXERUNT: QUIA
ETATEM HABET, IPSUM INTERROGATE. — « Extra sy-
nagogam; » Graece *ἔκωκον*; hoc est *asyna-
gogus*, scilicet ejectus ex synagoga, et quasi excom-
municatus. Verum, ut ait S. Augustinus, jam non
erat malum fieri extra synagogam; quia illi ex-
pellebant, sed Christus expulsus suscipiebatur.
« Propterea parentes dixerunt: » quia imbecil-
iores erant filio, ait Theophylactus, qui testis ade-
at inopetentia veritatis.

24. VOCASSENT ERGO RURSUS HOMINEM, QUI
FUERAT CAECUS, UT DIXERUNT EI: DA GLORIAM DEO,
MOS SCIVIS QUIA (QUOD) HIC HOMO PECCATOR EST.
25. DIXIT ERGO IIS ILLE: SI PECCATOR EST, NES-
CITO: UNUM SCIO, QUIA CAECUS CUM ESSEM, MODO
VIDEO. 26. DIXERUNT ERGO ILLI: QUID FECIT TIBI?
QUOMODO APERUIT TIBI OCULOS? 27. RESPONDIT
EIS: DIXI VOBIS JAM, ET AUDISTIS: QUID ITERUM
VULTIS AUDIRE? NUNQUID ET VOS VULTIS DISCIPULI
EJUS FIERI? — « Da gloriam Deo. » Est modus,
sive phrasid obtestandi et adjurandi apud He-

braeos, ut patet *Josue* vii, 19, q. d. Dic veritatem
ad Dei gloriam: falore tu idipsum quod nos scimus
esse verum, scilicet hunc hominem, quia
Jesum, esse peccatorem, atque hac veritate, quae
latebat, confessione a te manifestata, glorificabis
Deum, qui est prima et aeterna veritas, « Da
gloriam Deo, » inquit Glossa, est veritatem ego
aliquo, quasi Deo presente dicere, q. d. Confitere
istum non esse Deum, sicut nos, sed peccatorem:
nimirum pretextu religionis, ait Chrysostomus,
ad hoc voluit caecum inducere, ut neget se a
Christo curatum, aut fecte et magice per praesig-
ficium curatum; q. d., ait Interlinearis: Nega bene-
ficiam et miraculum quod a Jesu accepisti: quod
est blasphemare, non Deo gloriam dare.

SI PECCATOR EST, NESCIO: UNUM SCIO, QUIA CA-
ECUS CUM ESSEM, MODO VIDEO. — Prudenter et caute
respondit, quia nec patet calumnie, nec verita-
tem celat, ait Interlinearis. Obijci Chrysostomus.
Quomodo dixit caecus paulo ante, « Propheta est, »
quia nunc dicit: « Si peccator est, nescio? » Res-
pondet: Non hoc dicit asserendo, nec timendo, sed
quia volebat Jesum a rei testimonio, non a sua
voce, ab incusatione eripi, q. d. Nunc dicere vel
disputare vobiscum nolo, an Jesus sit peccator,
neque: unum dico, quod certo scio, me jam esse
videntem, qui prius fui caecus.

QUOMODO APERUIT TIBI OCULOS? — Modum cu-
rationalis iterum inquirunt, more canum, ait Chry-
sostomus, qui leporem nunc huc, nunc illum
investigant (1).

QUID ITERUM VULTIS AUDIRE? — q. d. Inaniter
interrogatis, non volentes audire, sec cavillari,
ait S. Chrysostomus.

NUNQUID ET VOS VULTIS DISCIPULI EJUS FIERI? —
sicut ego jam video, et non invidio, ait Interli-
nearis. Imo discipulum me esse Jesu profiteor,
ac vos pariter ejus discipulos fieri opto: loque-
batur haec, ait S. Augustinus, jam stomachans ad-
versus duritiam Judaeorum, et ex caeco videns,
non ferens caecos. Nota hic heroicam constantiam
et magnanimitatem caeci, in tuendo Jesu coram
Pharisaeis juratis Christi hostibus, unde meruit a
Christo suscipi et exaltari.

28. MALEDIXERUNT ERGO EI, ET DIXERUNT: TU
DISCIPULUS ILLIUS SIS: NOS AUTEM MOYSI DISCIPULI
SUMUS. 29. NOS SCIVIS QUIA MOYSI LOCUTUS EST
DEUS: NUNC AUTEM NESCIVIS UNDE SIT. — « Maledi-
xerunt, » dicendo: Maledictus, esto maledictus,
maledicat tibi Deus, ito in malam crucem; aut
quid simile: aut « maledixerunt, » id est malle-
dicta et convicia in eum jecerunt; Arabice, *op-
probriis eum affecerunt*. Verum inefficax fuit eorum
maledictio, et a Christo conversa in benedictio-
nem; laus enim piorum est ab impiis maledicti-
um. Unde S. Augustinus, maledictum est, ait, si cog-

(1) « Et audistis. » Graeca alioque fere omnes ver-
siones habent *non eia audistis, et non audistis, id est,*
auron satis audistis? vel, *sed non attendistis.*

discutias, non si verba perpendas : tale autem maledictum sit super nos et super filios nostros.

Hæc ATTEM NESCITUS UNDE SIT, — an a Deo missus, uti fecit Jesus, an a diabolo. Ita Euthymius.

30. RESPONDIT ILLE HOMO (cæcus a Christo illuminatus), ET DIXIT EIS : IN HOC ENIM (q. d. Hoc scio. Est hebraismus) MIRABILIS EST, QUIA VOS NESCITUS UNDE SIT, ET APERUIT OCULOS MEOS. — q. d. Vestrum, utpote doctorum et legis peritorum, erat, scire Jesum, qui tanta patrat miracula et me modo illuminavit, non nisi a Deo missum esse ; Deus enim est, qui per eum miracula operatur. Ubique signum illuminationis sue inducit, ait Chrysostomus, quia hoc depravare non poterant, sed ab eo convincebantur.

31. SCITUS AUTEM QUIA PECCATORES DEUS NON AUDIT. — Quæres, quomodo hoc sit verum ? Nam Deus peccatores, si penitentes veniam petant, illam eis indulget, et peccatoribus bona temporalia, quin et spiritualia petentibus sæpe largitur. Respondet primo : Deus ordinarie peccatores non exaudit, peccatores, inquam, in peccato perseverantes ; aliquando tamen eos exaudit, sed id rarum est. Ita Janseus. Id ita esse patet ex Scriptura. Audi Isaiam : « Aggravata est auris ejus, ut non exaudiat, sed iniquitates vestre dividerunt inter vos et Deum vestrum, » *Isaia* LIX, 1 et 2. Et : « Qui declinat aures suas, ne audiat legem, oratio ejus fiet execrabilis, » *Prov.* XXVIII, 9. Et : « Peccatori dixit Deus : Quare tu enarras justitias meas, et assumis testamentum meum per os tuum ? » *Psal.* XLIX, 16. Et : « Maledicam benedictionibus vestris, » *Malach.* II, 2. De justis autem dicitur : « Oculi Domini super justos, et aures ejus in preces eorum, » *Psal.* XXXIII, 16. Et : « Oculi Domini ad timentes eum, » *Ecclesi.* XI, 20.

Secundo, et magis proprie ad rem propositam, Deus non exaudit peccatores ; nimirum hæc ratione et modo, ut ad declarandam eorum sanctitatem (quæ nulla, vel ficta et simulata est) miracula faciat, ut facit per Jesum, ad testandum ipsum esse Messiam : de hac enim re hic agebatur. Ita Theophylactus, Euthymius et Maldonatus hic, ac Suarez, tom. II *De Relig.*, lib. *De Crat.*, cap. XXV : Deus, inquit, peccatores non audit, si eorum mala intentione, v. g., ad confirmationem hypocrisis vel mendaciam.

Tertio, S. Augustinus, lib. III *De Baptism. contra Donat.*, cap. XX, respondet cæcum hunc id dixisse generaliter, cum adhuc esset catechumenus, et necdum satis in fide instructus ; nam generaliter idipsum non esse verum. Quare sententiam hanc non omnino esse veram, nec esse sententiam S. Scripturæ, sed S. Scripturam tantum asserere illam prolata esse a cæco : quod verum est et canonicum.

Andi S. Augustinum : « Hæc adhuc inunctus loquitur ; nam et peccatores Deus exaudit : aliqui frustra publicanus diceret, Deus propitius esto

michi peccatori ; ex qua confessione meruit justificationem, sicut et cæcus ille illuminationem. »

Ex hoc loco S. Cyprianus, *epistol.* 64 et 86, et ejus sequaces Donatistæ, inferbant baptismum a ministro hæretico collatum, esse invalidum, ideoque iterandum, quia hæreticus est magnus peccator, quem Deus non audit. Sed perperam : nam simili modo Catholici sacerdotis qui in peccato vivit, baptismus esset irritum et iterandum ; hic enim est peccator. Dico ergo, alia est vis Sacramenti, alia orationis. Sacramentum enim habet vim ex opere operato, oratio vero ex opere operantis, puta ex sanctitate et meritis orantis. Quare si peccator, v. g., hæreticus, baptizet, validum est Sacramentum, suamque habet vim ex institutione Christi, qui per Sacramentum gratiam confert : Christus enim est principalis auctor baptismi, qui per ministrum, quasi instrumentum baptizet. Adde, esto Deus non audiat preces peccatoris in quantum ipse persona privata est ; audit tamen ejusdem preces, quatenus ipse persona publica est, puta minister Ecclesiæ. Ecclesiæ enim est sancta, quia caput, puta Christum, habet sanctum, nullaque membra, hoc est multos fideles habet sanctos, quorum preces Deus exaudit.

32. A SEculo NON EST AUDITUM, QUIA (quod) QUIS APERUIT OCULOS CECI NATI, — q. d. Esto, Moyses et Propheta multa fecerunt miracula, nunquam tamen cæco nato visum restituerunt : Jesus ergo, qui mihi cæco nato visum reddidit, magis Propheta in mundum a Deo missus sit oportet, imo major Moysi et Prophetis cæteris. Pongit et retulit dictum Phariseorum : « Tu discipulus illius sis, nos autem Moysi discipuli sumus, » q. d. Vos Moysen antefertis Christo ; ego vero Christum antefero : vos Moysi discipuli esse vultis, ego malo Jesu esse discipulum. Ita Cyrillus, Leontius et alii.

33. NISI ESSET HIC A DEO, NON POTERAT FACERE VAE QUODQUAM, — in curanda cecitate mea. Dicit hoc cæcus libere, constanter et veraciter, ait S. Augustinus, Dei enim opus supernaturalè et proprium est illuminare cæcos.

34. RESPONDERUNT, ET DIXERUNT EI : IN PECCATIS VESTRIS NATUS ES TOTUS, ET TU DOCES NOS ? — « Totus, » scilicet et anima et corpore ; nam ob peccatum totum cæcus es natus : hinc stigma peccati in oculis ostentat. Censent enim cum Pythagora, Platone et aliis, animam ante corpus existisse, et ob peccata in corpus deformari, v. g., cæcum, essa detrusam. Ita Cyrillus, Leontius et alii. Aliter Maldonatus, q. d. Ab utero matris usque in hodiernum diem nil didicisti, nisi peccare. Sic et S. Chrysostomus et Theophylactus : A prima etate, inquam, continuo peccas.

ET TU DOCES NOS ? — q. d. Tu, o cæce peccator, vis docere nos, qui sumus videntes, sapientes et justi ?

ET EJECERUNT EUM FORAS, — extra domum pri-

vatum, in qua erant, quasi stultum et indignum, cum quo tanti magistri disputarent, ait Maldonatus ; vel, ut Theophylactus ex S. Chrysostomo, extra templum, ac consequenter extra synagogam, ait Leontius, hoc est, excommunicaverunt eum, et extra eum, sive Ecclesiam suam, ejecerunt ; sed invenit eum Dominus templi (Christus), ait Chrysostomus, et suscepit. Utrunque eos fecisse est credibile, scilicet cæcum ex domo, et hoc symbolo ex Ecclesia sua eiecisse. Hoc enim apud eos jam decretum erat, ut patet vers. 22. Ique hoc satis significant vers. 28, cum dicitur :

Tu illius discipulus sis, nos autem Moysi discipuli sumus, » q. d. Abi a Mose et nobis, o apostata, ad tuum Jesum ; nimirum hæc eos agebatavor et odium Christi. Denique idipsum suadet, quod hæc acta sint in domo judicii, quæ videtur fuisse domus publica, non privata, puta synagoga juxta templum, ut dixi vers. 31. Ita S. Chrysostomus, Theophylactus, Leontius. Idipsum magis patebit cap. X, vers. 1, ubi ob cæcum hunc et synagoga expulsus, Christus ait se esse ostium vivilis Dei, id est Ecclesiæ.

35. AUDIUIT JESUS QUIA EJECERUNT EUM FORAS : ET CUM INVENISSET EUM, DIXIT EI : TU CREDIS IN FILIUM DEI ? 36. RESPONDIT ILLE, ET DIXIT : QUIS EST, DOMINE, UT CREDAM IN EUM ? 37. ET DIXIT EI JESUS : ET VIDISTI EUM, ET QUI LOQUITUR TECUM, IPSA EST. 38. AT ILLE AIT : CREDO, DOMINE ET PROCIDENS ADORAVIT EUM. — Christus cæcum, a Judæis ob sui confessionem ejectum, benigne suscepit ejusque constantiam remunerat ; quare quem prius carne, eundem nunc mente illuminat. Nam cum eum carne illuminavit, simul et communia et confusa quedam fidei semina injecerat, quæ nunc particulatim efformat et perficit, ut Jesum quem quasi illuminatorem sui credebatur esse Prophetam, sed hominem, nunc credat esse quoque Deum Deique Filium. Unde Glossa : « Habebat cæcus, inquit, jamdudum cor paratum ad credendum, sed in quem credere deberet, ignorabat. Unde ait : « Quis est, Domine, ut credam in eum ? » Discit ergo hoc a Christo, ut scilicet in e, quasi in Messiam, Dei Filium, ideoque Deum verum, credat.

ET CUM INVENISSET, — utique studio Christi quesitum eo loci, ubi ipsum esse sciebat. Nemo enim invenit, nisi id quod antea quæsitum : nimirum pastoris boni est querere ovem errantem, quæ se in viam reducere nequit, nisi ab illo quaesita et reducta. Unde S. Augustinus, *tract.* 4 : « Illi pellunt, inquit, excipit Dominus : magis enim quia expulsus est, Christianus factus est. »

Cæcus. — Jesus non requisivit fidem cæci in sanatione corporis, sed hic in sanatione mentis eam exposcit ; quia, ut ait S. Augustinus, *serm.* 43 *De Verbis Apostoli* : « Qui fecit te sine te, non justificat te sine te ; feci nescientem, justificat volentem. »

ET DIXIT EI JESUS : ET VIDISTI EUM, ET QUI EO-

QUITUR TECUM, IPSE EST. — « Et vidisti eum, » quæcum se tibi ipse videndum offert, quem hucusque cæcus videre non potuisti. Nam cæcus illuminatus fuerat in Siloe absente Christo, unde Christum hucusque non viderat. Insinuat ergo Christus se esse eum qui ipsi paulo ante visum restituit. Reducit enim ei in memoriam sanitatem, ait Theophylactus, et quod ab eo virtutem videndi acceperat, ut sic credat ipsum non tantum esse Filium hominis, sed et Filium Dei.

CREDO, DOMINE, UT PROCIDENS ADORAVIT EUM, — Jesum, tanquam genuinum et proprium Dei Filium, ideoque Deum verum latra adorandum. Porro cæcus, Christo interius eum illustrato et impellente, dicens : « Credo, » simul elicit actus spei, contritionis, charitatis, religionis et adorationis erga Christum, et per illos a peccatis purgatus et justificatus est. Quocirca vir sanctus et Apocryphus avasit : scripsit ejus vitam Petrus de Natalis, episcopus Esquilinus, in *Catalogo Sanctorum* lib. V, cap. CII : « Cedonius Episcopus, inquit, vel Sidonius, fuit ille cæcus a nativitate, quem Dominus lutum ex sputo faciens, et oculos linens, illuminavit, ut habetur *Joan.* IX, qui et ab aliquibus dicitur fuisse unus ex 72 Christi discipulis. Sive etiam ex numero illorum fuerit, sive non, planum habetur ex chronis et gestis discipulorum, quod Christi discipulus fuit ; et post ascensionem Domini ab Apostolis baptizatus, S. Maximino specialiter adhiest, et eum domo, et Lazaro atque sororibus ejus naviculis impositus, a finibus Judæorum expulsus fuit. Postquam autem prefatus Sancti provinciam Provincie, ad quam Deo duce applicuerunt, ad Christum converterentur ; et postquam beatus Lazarus Massilie, et beatus Maximinus Aquis ordinati sunt, ipse in ministerio Maximini, Aquis civitatis Episcopi, permansit, et ejusdem predicationis coadjutor : ubi et post dies multos in pace quievit, et juxta magistrum reconditus jacuit, ut supra dictum est. »

39. ET DIXIT JESUS. — Nonnulli codices addunt ei, scilicet cæco ; sed cum Romanis, Græcis, Syro et Arabico delendum est. Christus enim hæc dixit non ad cæcum, sed ad Phariseos.

IN JUDICIUM EGO IN HUNC MUNDUM VENI (Arabiceus, *veni ut judicem hunc mundum*), UT QUI NON VIDENT, VIDEANT, ET QUI VIDENT, CECI FIANE. — « In iudicium, » id est ad condemnationem, ait Cyrillus, Leontius, Theophylactus et Chrysostomus, ut scilicet superbos et mundanos Phariseos, qui sibi videntur videre et sapere, cæcitate arguam, convincam et condemnem.

Melius alii accipiunt iudicium non condemnationis, sed examinis et discretionis, q. d. Ego incarnatus sum et veni in terram, ut discernam et separarem credentes ab incredulis, bonos a malis, pios ab impiis ; nimirum ut humiles, qui antea in ignorantia Dei et salutia vivebant in cæcitate mentis, instar cæci hujus

militi credentes, Dei et rerum ad salutem spaci-
tantium cognitione illuminem; superbos vero
quili credere nolentes, uti sunt Pharisei scientia
legis inflati, superbia sua execrari permittam, ac
execratos cæcitatibus arguam et refutem. Ita S. Au-
gustinus.

Posset secundo, iudicium hic significare arearum
Dei consilium, et mirabile decretum, sed iusto
eius iudicio statutum et fixum, quo Deus efficit
ut Gentiles Deum ignorantes, ideoque cæci, hu-
men fidei Christi viderent, illudque humiliter et
avide susciperent; Scribæ vero, Pharisei et
mundi sapientes sua scientia inflati, per infideli-
tatem execrarentur, Christique fidem et locum
repellerent. Humilitas ergo Gentes insipientes se
Christo subdentes fide Christi illuminavit: su-
perbia vero Scribas sapientes Christum repe-
lentes infidelitate cæcavit. Ita Cyrillus, vel potius
Clictoveus, qui Cyrillum hic supplavit. Hoc est
quod exclamat Apostolus, Rom. xi: « O altitudo
divitiarum sapientie et scientiæ Dei! quam in-
comprehensibilia sunt iudicia ejus, et investiga-
biles viæ ejus! » Nimirum, « iudicia Dei abyssus
multa. » Causam premisit Apostolus ibidem
vers. 23, dicens: « Cæcitas ex parte contigit in
Israel, donec plenitudo Gentium intraret. » Ita
Clictoveus, in Impresso, et Cyrillus, in *Catena*.
Porro Theodoretus, in *Catena*, hæc ad Paulum et
Judam adaptat; Paulus enim ex cæco videns,
Judas autem ex vidente cæcus factus est.

Ubi nota r̄s ut, propterea, ideo, idcirco, etc.,
apud Joannem sepe non causam, sed effectum
vel consecutionem significare. Non enim hæc
causa et hoc fine venit Christus, ut Scribæ execra-
rentur, sed cæcitas eorum ex adventu et præ-
dicatione ejus consecuta est, non per actionem
Christi, sed per ipsorum superbiam et culpam.
Ita Cyrillus, Crysostomus, Theophylactus, Eu-
thymius et alii.

40. ET ADIERUNT QUIDAM EX PHARISÆIS, QUI CUM
IPSO ERANT, ET DIXERUNT EI: NUMQUID ET NOS CÆCI
SUMUS? — Senserunt Pharisei Christi dicto, « ut
videntes cæci fiant, » se tangi et pungi, Christum-
que loqui de cæcitate non corporis, uti vult Theo-
phylactus, sed animi: ita Cyrillus et Leontius.

Videbant enim se corpore non esse cæcos, quare
si eos oculis captos dixisset, ipsum stolidum ex-
plossissent; rogant ergo: « Numquid et nos cæci
sumus? » q. d. Itane tu venisti, ut cæcos corpo-
raliter illumines, et nos spiritualiter videntes
legisque doctores execreres, et insipientes ames-
tesque efficias? Ostende nobis hanc cæcitaliem et
amentiam.

41. DIXIT IIS JESUS: SI CÆCI ESSETIS, NON HABE-
RETIS PECCATUM; NUNC VERO DICITIS: QUIA VIDERUS.
PECCATUM VESTRUM MANET. — Arabicus, *firmatus*
est. *Primo*, Chrysostomus, Theophylactus, Eu-
thymius exponunt de cæcitate corporis, q. d. Si
cæci essetis corpore, minus superbiiretis et pecca-
retis. Cæcitas enim corporis humiliaret animo
vestrum.

Secundo, et magis genuine, S. Augustinus,
tract. 44, « si cæci essetis, » scilicet vestro scæco
et iudicio, hoc est, si cæcos, id est ignorantes et
insipientes in rebus salutis vos esse humiliter
agnosceretis, non haberetis peccatum; quia cæ-
citas vestra remedium quaereretis, et a me qua-
rentes acciperetis. Sic et Beda, Maldonatus et alii.

Tertio, præcise et scholasticæ, q. d. Si essetis
cæci, scilicet per ignorantiam Scripturæ et legis
naturalis, non haberetis peccatum juxta igno-
rantiam hanc operando, et me Messiam vestrum
non agnosceudo; scilicet si ignorantia vestra esset
plane inculpata et invincibilis, haberetis quidem
aliquid peccatum, sed minus grave et excusa-
bile, atque facile a me, ignorantiam vestram
mea doctrina dispellente, possetis illuminari et
curari; nunc vero apud vos « dicitis: Quia (quod)
videmus, » hoc est, putatis vos videre esseque sa-
pientes, ut de Christi adventu et persona optima
judicetis; idcirco, ut habet Græcus, Arabicus et
Syrus, « peccatum vestrum manet, » q. d. Idcirco
vos ex malitia et arrogantia permanentis in vestro
infidelitatis contra me peccato, idcirco obstinatis
et obfirmatis animum, ut me Messiam esse cre-
dere nolitis, citiamsi ego idipsum plurimis signis
et miraculis verum esse demonstrarim. Quocirca
nulla ratione a me illuminari et curari potestis,
quia obstinate me audire non vultis. Ita Theo-
phylactus, Jansenius et alii.

CAPUT DECIMUM.

SYNOPSIS CAPITIS.

Primo, Christus ad se duas parabolas dat, unam ostii, aliam pastoris ovium, et utramque sibi attribuit.
Unde ait vers. 7: Ego sum ostium ovium; qui ergo per me non intrat in ovile, ille fur est et latro.
Et vers. 11: Ego sum pastor bonus, etc., et animam meam pono pro ovibus meis. *Secundo*, Judæi
inter se de Jesu dissentientes, vers. 19, rogant eum ut clare dicat an ipse sit Messias, id est Christus.
Respondit Jesus se esse Christum, sed Judæos id nolle agnoscere, eo quod non sint oves sue. *Hinc*
tertio, Judæi, vers. 31, tollunt lapides, ut in eum jactent, sed Christus se et sua dicta tueri illo dicto
Psalm. LXXVI: Ego dixi, Dil estis. Quare Judæi eum capere volentibus, ipse invisibiliter elabitur.

1. Amen, amen dico vobis: Qui non intrat per ostium in ovile ovium, sed ascendit
aliunde, ille fur est, et latro. 2. Qui autem intrat per ostium, pastor est ovium. 3. Huic
ostiarium aperit, et oves vocem ejus audiunt, et proprias oves vocat nominatim, et educit
eas. 4. Et cum proprias oves emisit, ante eas vadit: et oves illum sequuntur, quia sciunt
vocem ejus. 5. Alienum autem non sequuntur, sed fugiunt ab eo; quia non noverrunt
vocem alienorum. 6. Hoc proverbium dixit eis Jesus. Illi autem non cognoverunt quid
loqueretur eis. 7. Dixit ergo eis iterum Jesus: Amen, amen dico vobis, quia ego sum
ostium ovium. 8. Omnes quotquot venerunt, fures sunt et latrones, et non audierunt oves
oves. 9. Ego sum ostium. Per me si quis introierit, salvabitur; et ingredietur, et egredietur,
et pasua inveniet. 10. Fur non venit nisi ut furetur, et mactet, et perdat. Ego veni
ut vitam habeant, et abundantius habeant. 11. Ego sum pastor bonus. Bonus pastor ani-
mam suam dat pro ovibus suis. 12. Mercenarius autem, et qui non est pastor, cuius non
sunt oves propriæ, videt lupum venientem, et dimittit oves, et fugit; et lupus rapit, et
dispergit oves: 13. mercenarius autem fugit, quia mercenarius est, et non pertinet ad
eum de ovibus. 14. Ego sum pastor bonus, et cognosco meas, et cognoscent me meas.
15. Sicut novit me Pater, et ego agnosco Patrem; et animam meam pono pro ovibus meis.
16. Et alias oves habeo, quæ non sunt ex hoc ovili; et illas oportet me adducere, et vocem
meam audient, et fiet unum ovile, et unus pastor. 17. Propterea me diligit Pater, quia
ego pono animam meam, ut iterum sumam eam. 18. Nemo tollit eam a me; sed ego pono
eam a meipso, et potestatem habeo ponendi eam; et potestatem habeo iterum sumendi
eam. Hoc mandatum accepi a Patre meo. 19. Dissensio iterum facta est inter Judæos propter
sermões hos. 20. Dicebant autem multi ex ipsis: Dæmonium habet, et insanit; quid
eum auditis? 21. Alii dicebant: Hæc verba non sunt dæmonium habentis, numquid dæmo-
nium potest cæcorum oculos aperire? 22. Facta sunt autem Encenia in Hierosolymis; et
hiems erat. 23. Et ambulabat Jesus in templo, in porticu Salomonis. 24. Circumdederunt
ergo eum Judæi, et dicebant ei: Quousque animam nostram tollis? si tu es Christus, dic
nobis palam. 25. Respondit eis Jesus: Lequor vobis, et non creditis: opera quæ ego facio
in nomine Patris mei, hæc testimonium perhibent de me; 26. sed vos non creditis, quia
non estis ex ovibus meis. 27. Oves meæ vocem meam audiunt; et ego cognosco eas, et
sequuntur me: 28. Et ego vitam æternam do eis; et non peribunt in æternum, et non
rapiet eas quisquam de manu mea. 29. Pater meos quod dedit mihi, majus omnibus est;
et nemo potest rapere de manu Patris mei. 30. Ego et Pater unum sumus. 31. Sustulerunt
ergo lapides Judæi, ut lapidarent eum. 32. Respondit eis Jesus: Multa bona opera ostendi
vobis ex Patre meo, propter quod eorum opus me lapidatis? 33. Responderunt ei Judæi: